

Taalachterstand of taaltalent?

Ruimte geven aan thuistalen op het MBO

14 oktober 2022

frederike.groothoff@gmail.com

Mbo Taal Netwerk professionals Nederlands

LangWhich

Waarom hebben we het hier over?

- Jullie diverse populatie
- Nederlands is toch het belangrijkste? – *voortschrijdend inzicht*
- Onze eentalige blik – meertaligheid is de norm 80%
- Deficit denken
- Meertaligheid is toch het streven? – *Waarom alleen Engels?*

Waarom gebruik van thuistalen verbieden op de opleiding?

Waarom gebruik van thuistalen toestaan op de opleiding?

LangWhich

Hun recht...

20. The Committee recommends that the State party take measures to increase equal opportunities for all children in education, regardless of their background, and monitor the effectiveness thereof. The Committee also recommends that the State party:

- Ensure that all children receive an adequate assessment from their teachers for secondary schools, without discrimination including implicit bias, based on race, colour, descent, national or ethnic origin;
- Take measures to combat and prevent discrimination in accessing internships, develop protocols or guidelines that teachers can follow when students report such discrimination, and ensure that teachers are aware of these protocols;
- Take measures to ensure that multilingual students from ethnic minority groups are not restricted from or punished for speaking their home languages at school and expand teacher training on multilingual education

<https://www.rutufoundation.org/un-dutch-schools-must-welcome-mother-tongues/>

4

TALIGE DIVERSITEIT OP SCHOOL

Hoe staan de leerkrachten in onze school tegenover de talige diversiteit?

VERBIEDEN

We gaan talige diversiteit tegen:

- We bestreken de leerkrachten welke Nederlanders in de klas en tijdens de speeltijd.
- We stellen groepen systematisch samen op basis van taal of etniciteit.

TOLEREREN

We tolereren de talige diversiteit:

- We geven geen expliciete opdrachten om het gebruik van andere talen dan het Nederlands te vermijden.
- We tolereren de talige diversiteit, vooral op informele momenten.

WAARDEREN

We waarderen de talige diversiteit en maken ze zichtbaar:

- We zetten talige diversiteit in als middel om het onderwijs van leerlingen te ondersteunen.
- We laten meerdere talen aan bod komen als kennisgeving met andere talen en taal/leren.

INZETTEN

We benutten en stimuleren de talige diversiteit als hefboom tot leren van en in het Nederlands:

- We zetten meerdere talen in tijdens het uitvoeren van opdrachten, het uitvoeren van projecten, om elkaar te ondersteunen, ...

LangWhich

Taalbeleid EU

- Het EU-beleid is gericht op het beschermen van de taalkundige verscheidenheid en het bevorderen van talenkennis, om redenen van culturele identiteit en sociale integratie en omdat meertalige burgers beter in staat zijn om gebruik te maken van de mogelijkheden die de eengemaakte markt biedt op de terreinen onderwijs en werkgelegenheid.
- Het doel is een Europa waar iedereen tenminste twee andere talen leert naast de moedertaal, en vanaf zeer jonge leeftijd. De doelstelling "moedertaal + 2" is vastgelegd door de staatshoofden en regeringsleiders van de EU op de top van Barcelona in maart 2002.

LangWhich

Handreiking taalbeleid in het MBO

- Het mbo bedient een heterogene doelgroep wat betreft leeftijd, niveau, vooropleiding, achtergrond, onderwijs- en ondersteuningsbehoeften, verblijfsduur in Nederland, meertaligheid.
- Algemene aanbeveling: Zorg voor inclusief (taal)onderwijs, zodat elke student ongeacht moedertaal, achterstand of beperking volledig kan participeren.

Samenstelling door de directie van het Platform Taal in mbo

<https://taalenrekenenmbo.nl/app/uploads/Handreiking-taalbeleid-mbo.pdf>

LangWhich - Frederike Groothoff

Hoe meertalig zijn ze?

- Alleen Nederlandstalig
- Nederlands en een dialect/streektaal
- Thuis 1 andere taal dan het Nederlands
- Thuis Nederlands + 1 andere taal
- Thuis meerdere talen zonder het Nederlands
- Thuis meerdere andere talen + het Nederlands
- Korter dan 4 jaar in NL?

LangWhich

Voorbeelden language loss

- "I feel like I can not be half of myself"
- "I could have been bilingual!"
- "No one in our family can speak my grandmother's language now"
- "When I go to my parents' home country I am a foreigner"

Eowyn Crisfield:

<https://onraisingbilingualchildren.com/2016/08/27/keeping-the-window-open-why-heritage-languages-are-important-too>

Hoe wordt er gekeken naar meertalige/biculturele studenten?

- Spreken niet goed Nederlands
- **Spreken meerdere talen**
- Maken fouten in hun brieven
- **Kunnen vertalingen maken**
- Zien er anders uit
- **Zijn herkenbaar voor de klant**
- Gaan niet mee in Nederlandse tradities
- **Hebben waardevolle thuis tradities**

Hoe meertalig zijn jullie?

Ga staan als je in meer dan 1 taal een (mentor)gesprek kunt voeren met studenten?

Meer dan 2...

...

Weet je dit van je collega's?

In hoeverre gebruik jij je meertaligheid?

Economisch voordeel

- Een meertalige bevolking zorgt voor voordelen in de handel
- Staat goed op je cv...

Sociale voordelen thuis

- **Communicatie met familie buiten NL**
 - Communicatie met bijvoorbeeld grootouders
- **Communicatie binnen het gezin**
 - Gesprekken over bijvoorbeeld emoties, gevoelens en regels gaan makkelijker in de taal die je het best beheerst.

LangWhich - Frederike Groothoff

Sociaal-emotionele voordelen

- Je welkom voelen
- Herkenning
- Zelfvertrouwen
- Persoonlijke, identiteitsontwikkeling
- Respect voor, en betrokkenheid naar elkaar

Cognitieve voordelen

- Dementie?
- De kennis in de thuistaal is de beginsituatie.
- Door een goed ontwikkelde thuistaal leer je makkelijker een nieuwe taal.
- Een goede (koppeling met de) thuistaal zorgt voor betere prestaties in het hele curriculum.
- Het bevordert 'language-awareness'

Hoe doe je dat in de praktijk?

Drie manieren van ruimte geven:

1. Laat het maar gebeuren
2. Spontane voorvallen
3. Geplande activiteiten

Je hoeft zelf niet alle talen te kunnen spreken!!

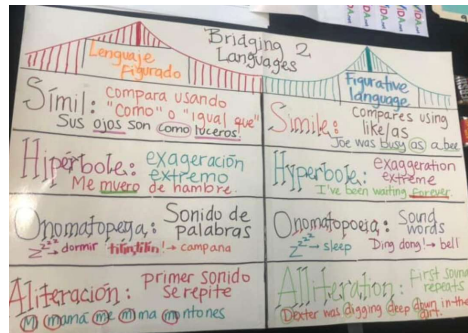

LangWhich - Frederike Groothoff

In je taalles

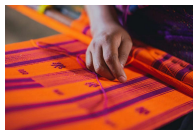
- Talen vergelijken qua:
 - Woordenschat
 - Klanken
 - Grammatica
 - Figuurlijk taalgebruik
 - Omgangsvormen
 - ...
- Laat leerlingen de expert zijn!
- Teksten over taal/meertaligheid

Meertalige regenboog

Kennisbronnen?

Wijk Nieuw - Nieuw 10 september 2021 -
Nieuwspersameling 2 september 2021

Jaar na val Kabul wachten nog bijna 500
Afghanen op evacuatie naar Nederland

Een jaar na de val van Kabul wachten nog 495 mensen om geëvacueerd te worden naar Nederland. Dat ligt al jaren van het vertrek van Nederlandse Zaken.

Dat betekent dat de Nederlandse overheid geen... Voorbeeld als...
tekst van de afgeleverde... of een... of een... of een...

<https://nos.nl/artikel/2440632-jaar-na-val-kabul-wachten-nog-bijna-500-afghanen-op-evacuatie-naar-nederland>

Ik ben een van de laatste sprekers van de taal Nuu.

<https://nos.nl/video/2447214-oma-katrina-wil-als-laatste-spreker-de-oude-taal-nuu-redden>

Waarom 17 mei 2021, 17:00 - Aanpak voor 17 mei 2021, 17:00

Zorgverleners zijn het zat om zelf tolken te betalen

<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2173652-zorgverleners-zijn-het-zat-om-zelf-tolken-te-betalen>

Ik spreek het Nederlands wel, maar...
dialekt is gewoon een ander taal.

<https://nos.nl/video/2434438-red-het-limburgs-hoe-peuters-dialect-omarmen>

Thuis taal gebruiken in de les

Voorbereiden in thuis taal

- Informatie opzoeken
- Met ouders bespreken

Overleggen in thuistaalgroepjes

- Netwerk openen, beginsituatie checken
- Begripscheck

Verwerking

- Eerste opzet in thuis taal
- Meertalig werk

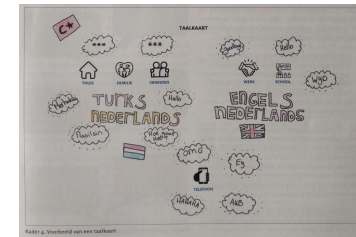

Hoe doen andere
collega's dit?

Tijdens mentoruur

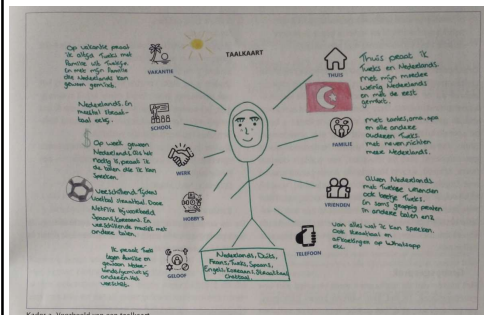
- Welke talen spreken je leerlingen?
- Welke vaardigheden hebben ze?
- Praten over voordelen/wensen van/ervaringen met meertaligheid
- Samen meertaligheid verbeelden

Suggesties

Levende Talen Magazine 109 (6)

- Meertaligheid verbeelden op het MBO – Mail Eline van Batenburg voor het lesmateriaal: e.van.batenburg@hva.nl

Kader 5. Mbo-studenten evalueren de leeropbrengsten

Suggesties

- Workshop straattaal: <https://www.linkedin.com/in/khalid-mourigh-557113144/>

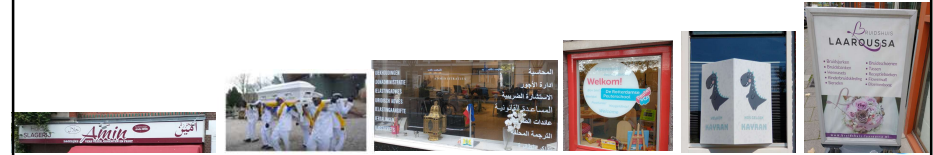
https://www.leeslezerleestmeertaligheid.cubiss.nl/lees-lezer-leest-meertaligheid/meertalige-schrijvers?fbclid=IwAR2ck6YkQuMpKm1ZU9tOM3dppLfV7VLRdYVof70BojFH5DIlkSpE_Dq9u0

- Ken je je studenten echt?
- Oefen goed op de uitspraak van hun naam!
- Laat ze presenteren over hun bi-culturaliteit

- Stimuleren jullie de studenten hun volledige talenrepertoire te gebruiken?
- Stage discriminatie? <https://www.leraar24.nl/2629524/stagediscriminatie-daar-kan-een-leraar-iets-aan-doen/>
- Rolmodellen?
- Expliciete samenwerking...

VOORBEELD UIT DE PRAKTIJK

Tik ben heel cultureel divers opgegroeid. Dat kon ook niet anders, met mijn Marokkaanse roots en in de meest diverse woonwijk van Mechelen. Ontbijten met een Marokkaanse pannenkoek, een boterham met choco als lunch en 's avonds een kiptajine met frietjes; zo divers kon het zijn. Met mijn broers en zussen spreke ik Vlaams, met onze ouders het Marokkaanse dialect. Toen ik Salt & Mint opstartte, koos ik voor een eigentijds interieur met een Arabische toets. Ons menu is oriëntaals. Zureboun is een multiculturele plek en dat wil ik laten terugkomen in het menu. Onze gasten zijn divers, willen wereldsmaken proeven en alle soorten mensen ontmoeten. Diversiteit schrijkt hen niet af. Dat geeft me de mogelijkheid om inclusief te zijn in alle aspecten van mijn zaak."

-AMAL ASRAR, ZAAKVOERDER VAN RESTAURANT SALT & MINT
IN ZURENBORG (ANTWERPEN)

<https://vlaanderen.horecaforma.be/e-books/inclusieve-hospitality>

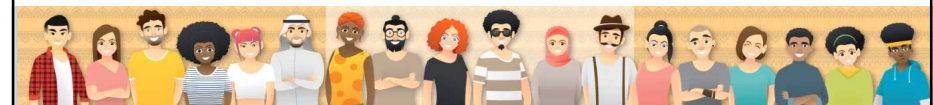

8. Laat taal geen drempel zijn

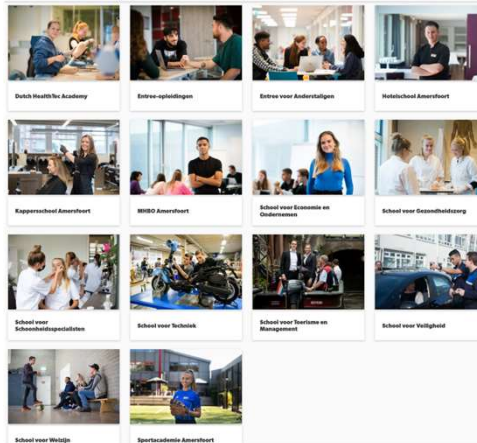
Laat taal geen drempel zijn om de verbinding met je gasten op te zoeken. Horeca Forma organiseert een Engelstalige zaalopleiding voor werkzoekenden. Werkgevers lieten immers weten dat Nederlands spreken geen vereiste is om te communiceren met gasten. Het is de hospitality vibe die telt én die ervoor zorgt dat gasten terugkomen.

- Herkennen alle studenten zich? Voelen ze zich welkom?
- Is er voldoende ruimte voor eigen inbreng?
- Weerspiegelt het docententeam de studentenpopulatie?
- Voelen alle docenten zich verantwoordelijk voor taalontwikkeling?
- Zijn er schoolbrede afspraken over het gebruik van thuistalen?
- In welke taal vindt het oudercontact plaats?
- Welke extra voorzieningen zijn er?
- Hoe is de samenwerking met VO en vervolg?

Algemeen op school...

Algemeen op school...

International Festival bij MBO Amersfoort

21 SEPTEMBER 2022 FILED UNDER: NIEUWS

Woensdag 21 september 2002 organiseerden studenten van MBO Amersfoort samen een International Festival. Met muziek, dans en eten uit allerlei landen en culturen hadden de studenten samen plezier. Zo ontwikkelen de studenten hun internationale competenties en worden wereldburgers van de toekomst.

<https://www.entreevooranderstaligen.nl/international-festival-bij-mbo-amersfoort/>

Algemeen op school...

Achtergrond

MBO Amersfoort wil studenten en medewerkers de kans bieden om internationale competenties te ontwikkelen en relevante kennis op te doen. Daarmee worden studenten voorbereid op de arbeidsmarkt van de toekomst. Een en ander is vastgelegd in onze beleidsnotitie 'Ambitieuze internationaliseren, op weg naar 2021'. Deze beleidsnotitie is er om scholen te helpen bij het inrichten van hun opleidingen en scholen kunnen zelf invulling geven aan internationalisering.

Binnen MBO Amersfoort, zijn we van mening dat studenten en medewerkers zich moeten kunnen ontwikkelen op onderstaande gebieden:

- Persoonlijke eigenschappen, zoals stressbestendigheid en zelfstandig leren;
- Vakken, zoals internationale beroepspraktijk;
- Sociale competenties, zoals het werken in (interculturele) teams en communicatieve vaardigheden;
- Strategische vaardigheden, zoals kennismanagement en probleemoplossend vermogen.

Belang Internationalisering

De MBO Raad stelt dat internationalisering een goede manier is om het onderwijs naar een hoger niveau te tillen. Door internationaal competent te zijn vergroot de student zijn inzetbaarheid in het beroepenveld. De MBO Raad onderschrijft daarmee de ambitie van de Ondernemersraad om de bijeenkomst van minister Jet Bussemaker "De wereld in" en zeer recent "De waarde(n) van de wereld" en de meest recente kamerbrief van minister van Engelshoven "Internationalisering in evenwicht". De minister geeft aan dat we behoefte hebben aan grensoverschrijdende denkers en doeners door creativiteit, lef en ambitie. Ook de nieuwe minister onderschrijft deze uitgangspunten.

Internationalisering wordt binnen MBO Amersfoort niet geformuleerd als doel maar als middel. Om toegankelijk, ondernemend en vakkundig te zijn, is het voor de huidige studenten belangrijk dat zij zich internationaal oriënteren en zich voorbereiden op een globaliserende wereld.

Algemeen op school...

Activiteiten

Dankzij de huidige technologische ontwikkelingen en de toenemende multiculturele samenleving hoeft het ontwikkelen van internationale competenties lang niet altijd plaats te vinden door uitgaande mobiliteit. Een internationale en/of **interculturele omgeving kan ook opgezet worden in Nederland**, bijvoorbeeld door Internationalisation@Home of aanbod van moderne vreemde talen of tweetalig onderwijs. Scholen kunnen zelf een afweging maken op welke wijze zij internationalisering vormgeven binnen hun opleiding/curriculum mede afhankelijk van de kwalificaties binnen de opleidingen.

MBO Amersfoort wil zich verder ontwikkelen als het gaat om internationalisering. Daarbij is men zich er van bewust dat de fases verschillend kunnen zijn voor de scholen/teams. Zaak is dat elk team zijn ambities benoemt in zijn teamplan en stappen maakt die passend zijn bij de doelgroep en de fase waarin het team zich bevindt.

Als geheel wil MBO Amersfoort internationalisering nadrukkelijker positioneren en scholen/teams faciliteren bij de implementatie van activiteiten ter bevordering hiervan. Ten aanzien van internationale mobiliteiten zou men in de komende vijf jaren geleidelijk toe willen groeien naar de 7% ambitie.

Suggesties

- Taal naar keuze: <https://www.taalnaarkeuze.nl/onderwijs>

Samenvattend

- Meertaligheid is de norm en biedt voordelen
- Zie meertaligheid niet meer als probleem, maar als talent en benut dat!
- Wees nieuwsgierig naar taalachtergronden
- Zet studenten in als experts
- Zet de thuishalen **functioneel** in
- Bekijk je organisatie door een meertalige bril!

Afsluiting

- Zijn er nog vragen/ casussen?
- Post-it 1: Wat was een echte eye-opener?
- Post-it 2: Wat kun je morgen al anders doen in het lesgeven en de benadering van je studenten?

